Consultatie wetsvoorstel strafbaarstelling conversiehandelingen

Inbreng van het Moderamen van het CIO

Het Interkerkelijk contact in overheidszaken (CIO) is een samenwerkingsverband van 29 christelijke en twee joodse kerkgenootschappen en behartigt hun gemeenschappelijke belangen bij de overheid. Daartoe behoren niet slechts het bewaken van het respect voor de vrijheid van godsdienst en eredienst en het beginsel van de scheiding van kerk en staat, maar ook het kritisch volgen van relevante wetgeving. Naar het oordeel van het Moderamen (Dagelijks Bestuur) verdient ook het wetsvoorstel strafbaarstelling conversiehandelingen kritische aandacht. De zaak van de therapeutische homoconversie is door de bij het CIO aangesloten kerkgenootschappen nadrukkelijk bezien. De indieners van het wetsvoorstel memoreren terecht de betrokkenheid van o.m. het CIO bij de poging tot het opstellen van een gedragscode om een dergelijke conversie tegen te gaan. Het feit dat die poging niet is geslaagd, is volgens de initiatiefnemers van het wetsvoorstel een belangrijk signaal dat een verbod nodig is.

Het is jammer dat niet wordt vermeld waarom het CIO geen medewerking heeft willen geven aan het opstellen van een gedragscode. De reden is simpel: binnen de bij het CIO aangesloten kerkgenootschappen is geen sprake van homoconversietherapieën als onderdeel van de pastorale praktijk. Dat het inzetten van de strafwetgeving desondanks aangewezen zou zijn, verbaast het CIO in hoge mate. De initiatiefnemers van het voorstel stellen zelf dat het “een praktijk betreft die tamelijk beperkt is in omvang” (blz. 19 MvT). Wij laten het graag over aan de Raad van State en de organen van de wetgevende macht te beoordelen of deze beperkte praktijk voldoende is om een nieuw misdrijf in het leven te roepen. Het gebruiken van het strafrecht om ongewenst gedrag aan te pakken is in een democratische rechtsstaat toch een ultimum remedium waar niet licht naar behoort te worden gegrepen.

Dat het CIO gebruik maakt van deze consultatie betreft niet zozeer de zaak van de gedragsconversie zelf, maar eerst en vooral gerede twijfel of burgers niet aangetast worden in hun rechtszekerheid. Die twijfel betreft vooral het feit dat niet alleen handelingen gericht op het veranderen van iemands seksuele gerichtheid of genderidentiteit worden verboden, maar ook het

“onderdrukken” van gerichtheid of identiteit. Wat onder een praktijk van het veranderen ter zake moet worden verstaan, is weinig twijfelachtig, dit geldt echter niet voor de strafbaarstelling van ook het onderdrukken. Ook uit de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel wordt niet duidelijk wat de toegevoegde betekenis is van het verbieden van onderdrukken. De initiatiefnemers plaatsen hun voorstel in het brede kader van SOGIECE-activiteiten, maar erkennen dat niet elke daaronder vallende praktijk strafwaardig behoeft te zijn. Het moet gaan om “conversiehandelingen”. Zo geformuleerd kan vermoed worden dat met het wetsvoorstel niet wordt beoogd bepaalde morele overtuigingen omtrent de al dan niet toelaatbaarheid van bijv. een homoseksuele praxis moreel af te keuren. In een ethisch pluriforme samenleving behoort immers ruimte te zijn voor verschillende morele perspectieven die tot uiting kunnen komen in therapeutische benaderingen en in pastorale praktijken. Dat de initiatiefnemers ook het onderdrukken afkeurenswaardig vinden blijkt wel uit de toonzetting in de toelichting, maar onhelder blijft wanneer dit nu wel of niet strafbaar is en als een misdrijf moet worden aangemerkt. En dat is om redenen van rechtszekerheid zeer ongewenst.